

Makedonika

Vol 4, No 1 (1960)

Απ. Κ. Γκισδαβίδη, Το Μελένικον. Αρχαιολογική και ιστορική μελέτη (άνευ έτους και τόπου εκδόσεως)

Βασ. Λαούρδας

doi: [10.12681/makedonika.729](https://doi.org/10.12681/makedonika.729)

Copyright © 2015, Βασ. Λαούρδας

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Λαούρδας Β. (1960). Απ. Κ. Γκισδαβίδη, Το Μελένικον. Αρχαιολογική και ιστορική μελέτη (άνευ έτους και τόπου εκδόσεως). *Makedonika*, 4(1), 574-575. <https://doi.org/10.12681/makedonika.729>

νεϊον. Εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Προξενείου Θεσσαλονίκης ὑπάρχει τηλεγράφημα περὶ τῆς συλλήψεως τοῦ Ἄγρα γραφὲν πράγματι ὑπὸ τοῦ Κορομηλά, δὲν εἶναι ὁμως τὸ παρατιθέμενον ὑπὸ τοῦ κ. Κανελοπούλου, ἀλλὰ τὸ ἀκόλουθον, τὸ ὁποῖον ἄς μοῦ ἐπιτραπῆι νὰ δημοσιεύσω ἐδῶ.

«Υπουργεῖον Ἐξωτερικῶν,

Ἀθήνας

Ἀπόρρητον. — Ἀρχηγὸς Ἄγρας — Ἀγαπητὸς ἐπινοήσας ἔλθῃ συνεννόησιν πρὸς Βουλγάρους ὀπλαρχηγούς, χωρὶς νὰ ζητήσῃ ἡμετέραν ἄδειαν, χωρὶς νὰ ἀνακοινώσῃ πράγμα εἰς κανένα ἐκ Νιαούσης, ἐξῆλθεν Κυριακὴν πρωτὶ ἄοπλος, μηδένα τῶν ὀπλιτῶν παραλαβῶν, συνοδευόμενος ὑπὸ 4 κακῶν Νιαουσαίων καὶ ἑνὸς Βουλγάρου πρὸς συνάντησιν Βουλγάρων.

Τρεῖς ὥρας δυτικῶς Νιαούσης παρὰ θέσιν Γαβρὰν καμήτ, συνήντησε πρῶτον ἀπόσπασμα βλαχοβουλγαρικόν, εἶτα σῶμα Βουλγάρου Ζλατὰν καὶ Γεώργη. Οὗτοι ἐπὶ δύο ὥρας ὑπεκρίθησαν αἰσθήματα φιλικὰ, μέχρις οὗ ἐπίσθησαν ὅτι Ἀρχηγὸς οὐδένα εἶχε λάβει προφυλακτικὸν μέτρον. Εἶτα συνέλαβον αὐτὸν καὶ ἓνα, τὸν πιστότερον κατὰ κρίσιν των σύντροφον καὶ ἀπήγαγον. Τοὺς ἄλλους ἀπέλυσαν. Ὀλίγας ἔχω ἐλπίδας διασώσεως, παρ' ὅλα ἀμέσως ληφθέντα μέτρα.

ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ

Ἐστάλη τῇ 6 Ἰουνίου 1907, κρυπτογραφικῶς.

Πλὴν ὁμως τοῦ ὡς ἄνω ἐγγράφου τοῦ Κορομηλά, σπουδαιότατα στοιχεῖα περὶ τοῦ Ἄγρα περιέχον ἐπίσης καὶ τὰ ἀνέκδοτα, εἰσέτι ἀπομνημονεύματα τοῦ Παπατζαναίετα, τὰ ὁποῖα οὗτος ὑπαγόρευεν εἰς τὴν γραμματέα τῆς Πηνελόπης Δέλτα. Τὰ ἀπομνημονεύματα αὐτὰ πρόκειται νὰ δημοσιευθοῦν προσεχῶς εἰς τὴν σειρὰν τῶν δημοσιευμάτων τοῦ Ἰδρύματος Μελετῶν τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμου.

Τὰ στοιχεῖα ταῦτα δεικνύουν ὅτι προκειμένου περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος καὶ ἡ καλυτέρα ἀκόμη ἔρευνα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῆι ὡς τελειωτικὴ, διότι νέα στοιχεῖα εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ὑπάρχουν πολλαχοῦ. Τοῦτο βεβαίως οὐδόλως μειώνει τὴν ἐργασίαν τοῦ κ. Κανελοπούλου, ὃ ὁποῖος πράγματι συνεκέντρωσε πολυάριθμον καὶ πολυτιμώτατον ὑλικόν.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Ἀ π. Κ. Γ κ ι σ δ α β ί δ η, Τὸ Μελένικον. Ἀρχαιολογικὴ καὶ ἱστορικὴ μελέτη (ἄνευ ἔτους καὶ τόπου ἐκδόσεως). [Θεσσαλονικὴ 1958], σελ. 205.

Ἀντὶ ἄλλης κριτικῆς, θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ συστηθῆι εἰς τὸν συγγραφέα τοῦ ὡς ἄνω βιβλίου, ὡς καὶ εἰς ὅλους ὅσοι ἀπὸ ἀγνόν βεβαίως πατριωτικὸν ζῆλον, ἀλλ' ἄνευ τῆς δεούσης προπαρασκευῆς ἐπιδίδονται εἰς συγ-

γραφήν τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος των, νὰ ἀσχοληθοῦν κυρίως μὲ τὴν συγκέντρωσιν τοῦ προσφάτου ἱστορικοῦ, λαογραφικοῦ καὶ προσωπογραφικοῦ ὕλικου. Ἡ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ἐργασία των θὰ εἶναι θετική συμβολὴ εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος των. Αἱ μεγάλοπνοι ἱστορικοὶ συνθέσεις εἶναι πολὺ δυσχερεῖς καὶ χρειάζονται ὄχι μόνον καλὴν θέλησιν ἀλλὰ καὶ μεγάλην προετοιμασίαν. Ὁ κ. Γκισδαβίδης εἰργάσθη βεβαίως μὲ ἐξαιρετικὸν ζῆλον καὶ συνεκέντρωσε πολλὰ στοιχεῖα, ἐπειδὴ ὅμως τὰ πρὸς τὰ στοιχεῖα αὐτὰ συνδεόμενα προβλήματα εἶναι δισεπύλυτα, ἡ ἐργασία του ἀφήνει πολλὰ ἐρωτηματικά. Πάντως δεόν νὰ ἐξαρθῇ ἡ μεγάλη ἀγάπη τοῦ συγγραφέως πρὸς τὸ Μελένικον, καθὼς καὶ ἡ προσπάθειά του νὰ παρουσιάσῃ ὅλα ὅσα εἶναι γνωστὰ περὶ αὐτοῦ.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Μηναῖ Ἐμμ. Μαλούτα, Τὰ Σέρβια. Ἱστορικὴ καὶ λαογραφικὴ ἐπισκόπησις. Θεσσαλονίκη 1956, σελ. 187.

Σημαντικὸν τμήμα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν, τὸ ἔτυμον καὶ τὰ μνημεῖα τῶν Σερβίων, ἠχορηγεῖται ἤδη διὰ τῆς ἐν ἔτος μετὰ τὴν ἔκδοσίν του κυκλοφορίας τοῦ περὶ τῶν μνημείων τῶν Σερβίων βιβλίου τοῦ κ. Ξυγγοπούλου. Πολὺν χρήσιμον ὅμως εἶναι καὶ πολὺν δυσκόλως θὰ ἀντικατασταθῇ ὁλόκληρον τὸ ὑπόλοιπον τμήμα τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Μαλούτα, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν νεωτέραν καὶ δὴ τὴν νεωτάτην ἱστορίαν τῆς πόλεως. Τὸ τμήμα τοῦτο ἐγράφη βάσει τῶν προσωπικῶν ἀναμνήσεων τοῦ συγγραφέως, περιέχει δὲ πλούσιον λαογραφικὸν ὕλικόν, πολλὰ προσωπογραφικὰ στοιχεῖα καὶ ἄλλας πληροφορίες, διὰ τῶν ὁποίων σχηματίζεται ἀξιόλογος εἰκὼν τῆς ζωῆς τῆς πόλεως. Ἡ πρόθεσις τοῦ συγγραφέως νὰ γράψῃ ὁλόκληρον τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του ἦτο βεβαίως ἀξιόπαινος, δὲν ἦτο δυνατὸν ὅμως νὰ ἐπιτευχθῇ, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχον αἱ ἀναγκαῖαι πρὸς τοῦτο προϋποθέσεις, ἡ γνῶσις, ἐκ πρώτης χειρός, τῆς βιβλιογραφίας, ἡ γνῶσις τῆς ἐπιστημονικῆς μεθόδου κ.τ.λ. Πάντως αἱ ἀδυναμίαι τοῦ εἰς τὴν ἀρχαιότεραν περιόδον τῆς ἱστορίας τῆς πόλεως ἀναφερομένου τμήματος ἰσοσταθμίζονται διὰ τοῦ χρησίμου ὕλικου τοῦ παρεχομένου εἰς τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ βιβλίου.

ΒΑΣ. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Μιχαήλ Θ. Λάσκαρι, Τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα. Τόμος Α' τεύχος Β' (μέχρι τοῦ 1878). Θεσσαλονίκη 1957, σελ. 145 - 311.

Ἀπὸ τὸ πλούσιον εἰς περιεχόμενον, εἰς ἀντικειμενικότητα κρίσεως καὶ εἰς βιβλιογραφίαν δεύτερον τεύχος τοῦ περὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος ἔργου τοῦ καθηγητοῦ κ. Μ. Λάσκαρι ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ σημειωθοῦν ἐδῶ τὰ κεφάλαια Η' καὶ Θ', ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον ἔχει ὡς θέμα